

Sammanfattande slutsatser från styrgruppen. 2021-02-12

Arbetet med att ta fram en modell för sammanhållen ungdomshälsa har varit framgångsrikt ur flera perspektiv.

Initialt fanns många olika bilder, föreställningar och farhågor inom både regionens primärvård och i kommunerna som krävde ett betydande och nödvändigt förankringsarbete med information och dialoger i olika forum för att skapa den gemensamma målbild vi nu bedömer att vi har.

En gemensam styrgrupp med chefer från Dalarnas kommuner och Region Dalarnas primärvård har varit en viktig förutsättning för att hålla ihop, kunna förankra och gå vidare med införandet och ha en uthållighet mot målen.

Det var en viss utmaning att i styrgruppen få en representation från kommunerna med mandat att företräda 15 kommuner, när det gäller skola och elevhälsa, då det på dessa områden saknas regionövergripande forum motsvarande förvaltningschefsnätverkets mandat och ställning.

Den modell för en sammanhållen ungdomshälsa som styrgruppen gemensamt arbetade fram under första halvåret av projektiden blev en viktig grund för vidare implementeringsarbete. En viktig framgångsfaktor har varit att betona de olika förutsättningarna i kommunerna vilket kräver olika lokala lösningar. Att i en regional överenskommelse formulera ramar som säkrar jämlikhet och likvärdighet, men inte blir för detaljerad gällande lokal utformning.

Samverkan på alla nivåer i projektet har ökat kunskapen om varandras olika uppdrag och även ökat förståelsen för våra olika förutsättningar och gemensamma utmaningar.

Viktigt att i organisering av verksamheter utgå från en evidensbaserad kunskapsgrund (vetenskaplig evidens och samlad erfarenhet,) ha en samsyn kring den grunden och bygga långsiktigt hållbara verksamheter och arbetsätt utifrån det.

Starka samband mellan hälsa, lärande och trygghet är ett viktigt fundament för att förstå och möta hälsa hos barn och unga ur ett helhetsperspektiv. Ett perspektiv som inkluderar hälsans alla bestämningsfaktorer på såväl organisatorisk nivå som grupp- och individnivå.

En sammanhållen Ungdomshälsa ger stora vinster för både ungdomar och verksamheter med högre tillgänglighet, effektivare resursanvändande, bättre kvalitet och undvikande av parallella spår och bollande mellan verksamheter.

Modellen ger förutsättningar att lyckas bättre med främjande och förebyggande insatser, men också tidig upptäckt samt tidiga och rätt insatser.

En sammanhållen ungdomshälsa skapar också goda förutsättningar att samordnat på kommunnivå identifiera aktuella hälsoproblem, trender med specifika riskbeteenden och kunna gemensamt gå in med riktade främjande och förebyggande insatser.

Projektet har inneburit att idén om en sammanhållen ungdomshälsa nu är förankrad i alla kommuner. Många har kommit långt och har startat/är på väg att starta, andra har processer i gång medan några är i början av arbetet lokalt och i behov av fortsatt stöd i processerna lokalt.

En sammanhållen Ungdomshälsa rymmer väl med omställningsarbetet mot en god och nära vård och inte minst det pågående arbetet i den statliga utredningen gällande sammanhållen god och nära vård för barn och ungdom.

En sammanhållen ungdomshälsa skapar goda förutsättningar för att minska "psykiatiseringen" av dåligt mående, som inte är psykisk sjukdom. Det i sin tur borde innebära att resurser i specialistnivån, främst BUP, men kanske också Habiliteringen, frigörs så att köerna till BUP och Habilitering minskar, vilket ger större möjligheter för dem att fokusera på sina respektive specialtområden. För BUP medelsvår och svår psykisk ohälsa.

Det är viktigt att ha målgruppen, i det här fallet, ungdomar med i utvecklingsarbetet så att deras röster och synpunkter kommer med. Detta behöver göras med olika verktyg som enkäter, möten och dialoger i olika former.